

Burgerbetrokkenheid is van grote waarde/een belangrijke voorwaarde voor het mede vormgeven aan en inkleuren van onze samenleving. De Adviesraad Sociaal Domein Vijfheerenlanden biedt in Vijfheerenlanden een formeel kader om de burgerbetrokkenheid binnen het sociaal domein mede vorm te geven via burger- en cliëntenparticipatie¹.

De Adviesraad Sociaal Domein Vijfheerenlanden (verder te noemen Adviesraad Sociaal Domein) is een adviesorgaan dat de gemeente gevraagd en ongevraagd adviseert over de lokale invulling van de wetgeving in het sociaal domein ofwel over de beleidsvoorbereiding, -uitvoering- en evaluatie van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet, de Jeugdwet en onderwerpen uit de Sociaal Maatschappelijke Agenda (SMA).

De Adviesraad Sociaal Domein staat niet op zichzelf. Om haar taak goed uit te kunnen oefenen wordt zij gevoed door en geeft mede vorm aan de participatie vanuit de burgers in de stad door bijvoorbeeld Stadsgesprekken, het actief ophalen van informatie en het open staan voor belangrijke signalen uit de samenleving.

In dit basisdocument worden kort de visie en missie van de Adviesraad Sociaal Domein weergegeven. Vervolgens komen Doelstellingen en kernwaarden aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de Structuur en werkwijze van de Adviesraad Sociaal Domein.

Visie Adviesraad Sociaal Domein

Het sociaal domein gaat over alles wat burgers in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, inkomen, passend onderwijs, gezondheidszorg, jeugdhulp en vrije tijdsbesteding. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving.

De Adviesraad Sociaal Domein is van mening dat bij de uitvoering van de wetgeving in het sociaal domein, het beleid van de gemeente gericht dient te zijn op stimulering dan wel zo veel mogelijk in stand houden van de zelfredzaamheid en participatie van burgers en dat daar waar nodig in ondersteuning en zorg voorzien wordt via een passend aanbod. Daarom dient het belang van de burger steeds centraal te staan bij het gemeentelijke beleidsproces binnen het sociaal domein en de uitvoering ervan.

De Adviesraad Sociaal Domein heeft als doel de burgers te betrekken bij de beleidsvorming binnen het sociaal domein, om de kwaliteit van het beleid te verhogen, het draagvlak te versterken en het democratisch proces te bevorderen.

Via de Adviesraad Sociaal Domein worden die burger- en cliëntenparticipatie¹ die ten dienste staan van het uitoefenen van haar taak, structureel georganiseerd. Verbinding met de kernen via bijvoorbeeld gesprekken en een netwerk² van informele en formele organisaties, belangenbehartigers en burgers met specifieke kennis, kunde en ervaring, zijn daarbij belangrijke voorwaarden. In de Adviesraad Sociaal Domein moet zowel inhoudelijke expertise als ervaringsdeskundigheid vertegenwoordigd zijn om haar missie uit te voeren. De Adviesraad Sociaal Domein richt zich niet alleen op lokale beleidsvorming maar indien relevant ook op regionale beleidsvorming.

¹ Burgerparticipatie is een brede algemene term voor alle activiteiten die de overheid onderneemt om burgers te betrekken bij haar activiteiten. Het is een proces waarbij de gemeente en betrokken burgers samen vorm en inhoud geven aan beleid. Cliënten en gebruikers zijn in die context specifieke burgers die bepaalde basisvoorzieningen op het gebied van wonen, welzijn en zorg nodig hebben om zelfstandig te kunnen functioneren.

² Dit netwerk kan gezien worden als een schil direct om de Adviesraad Sociaal Domein.

De Adviesraad Sociaal Domein functioneert onafhankelijk van organisaties en onafhankelijk van B&W en de gemeenteraad van Vijfheerenlanden.

Missie

De Adviesraad Sociaal Domein heeft als adviesorgaan voor de gemeente Vijfheerenlanden vijf belangrijke taken:

- Gevraagd en ongevraagd adviseren betreffende het sociaal domein;
- Het mee-ontwikkelen van gemeentelijk beleid door vroegtijdige participatie (Overigens brengt de Adviesraad Sociaal Domein nadrukkelijk geen preadviezen uit.);
- Belangen afwegen van alle maar met name van kwetsbare burgers richting gemeente;
- Signaleren (als uitvoering bijvoorbeeld niet goed verloopt) en agenderen van onderwerpen;
- Signalen uit de lokale samenleving vertalen naar concrete beleidsadviezen.

Om aan de taken uitvoering te kunnen geven investeert de Adviesraad Sociaal Domein in het onderhouden van contact met in ieder geval organisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van de Wmo, Participatiewet en de Jeugdwet. Tegelijk onderhoudt zij contact met de burgers. Dit om enerzijds geïnformeerd te worden door burgers over hun tevredenheid over de uitvoering en anderzijds om signalen op te pikken die van belang zijn om vroegtijdig de gemeente te kunnen adviseren. Een uitwerking van deze contacten gaat vorm krijgen in het gebruik van een CRM. Signalen kunnen doorgegeven worden aan het College van B&W, maar kunnen indien relevant, ook vertaald worden naar ongevraagde adviezen.

In de Adviesraad Sociaal Domein komen burger- en cliëntenparticipatie samen en daarom denkt zij niet alleen mee in de beleidsvorming maar richt zich ook op toetsing van de effecten van beleid en zoekt daar waar nodig, constructief mee naar oplossingen.

De Adviesraad Sociaal Domein stelt jaarlijks een jaarplan op als een concrete vertaling van de visie en missie van de Adviesraad Sociaal Domein. In dit jaarplan geeft de Adviesraad Sociaal Domein onder andere aan welke prioriteiten zij, naast haar reguliere taken, voor het komende jaar stelt, hoe het scholingsplan en communicatie- of pr-plan er uitzien, welke ondersteuning/faciliteiten nodig zijn en hoe de begroting er uit ziet.

Doelstelling en kernwaarden

Doelstellingen

De Adviesraad Sociaal Domein is er voor alle burgers van de gemeente met specifieke aandacht voor kwetsbare burgers, en laat hun belang doorklinken in het gemeentelijke beleid. Via een proactieve en constructieve relatie met de gemeente wil zij dat realiseren door:

- Vroegtijdig betrokken te worden en invloed te hebben op het gemeentelijk beleid (zij het niet via preadviezen).
- Zelf actief thema's aan te dragen en zo medebepalend te zijn voor de agenda van de gemeente.

De Adviesraad Sociaal Domein streeft naar kwalitatief goede adviezen en wil dat realiseren door:

- Goed op de hoogte te zijn van wat er speelt door actief contact met betrokken burgers en het (werk)veld, onderzoek en afweging van belangen en op grond daarvan zorgvuldig formuleren van onafhankelijke adviezen.
- Actief streven naar het tot stand brengen van synergie op verschillende niveaus intern en met relevante partners extern.
- Vroegtijdig trends en ontwikkelingen te signaleren en deze zo nodig te vertalen in concrete adviezen.
- Zo nodig inschakelen van externe expertise.

Kernwaarden

De Adviesraad Sociaal Domein laat zich in haar functioneren leiden door de volgende kernwaarden:

- **Representativiteit**
De Adviesraad Sociaal Domein vindt het belangrijk om te weten wat er leeft en legt daarom haar oor actief te luisteren bij betrokken burgers en het (werk)veld.
- **Kwaliteit**
De Adviesraad Sociaal Domein richt zich eerder op de kwaliteit van de adviezen, dan op de kwantiteit en laat zich niet leiden door de waan van de dag. Daar waar nodig worden keuzes gemaakt en wordt externe deskundigheid ingezet.
- **Synergie**
De Adviesraad Sociaal Domein richt zich actief op een effectieve en efficiënte samenwerking tussen de verschillende geledingen in de eigen raad.
- **Onafhankelijkheid**
De Adviesraad Sociaal Domein is een onafhankelijk adviesorgaan. Om deze onafhankelijkheid in de praktijk waar te maken komen adviezen zorgvuldig tot stand en is de Adviesraad Sociaal Domein transparant in de omgang met belanghebbenden.

De onafhankelijkheid van de Adviesraad wordt gewaarborgd op een aantal manieren. Allereerst worden de leden op individuele titel benoemd, en niet namens een achterban of organisatie. Daarnaast blijkt de onafhankelijkheid ook uit de manier van werken: de adviesraad raadpleegt daar waar mogelijk meerdere (doel)groepen in de stad waardoor het advies niet alleen door de leden van vakgroepen tot stand komt. Daarnaast stelt ook de verordening dat de leden vanuit een onafhankelijke positie moeten en kunnen functioneren.

Structuur en werkwijze

Structuur

De Adviesraad Sociaal Domein bestaat uit vier werkgroepen en een dagelijks bestuur. De werkgroepen worden voorgezeten door een zogenaamde kartrekker

Passend bij de ordening in het sociaal domein zijn er de volgende vier vakgroepen:

- WMO
- Jeugd
- Participatie
- SMA

Werkzaamheden werkgroepen ASD

WMO

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt hulp en ondersteuning voor burgers, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen en deel kunnen blijven nemen aan de maatschappij. Het gaat daarbij om de beleidsnota's en uitvoeringsregels. De volgende onderdelen vallen onder de WMO:

Voorliggende voorzieningen / voorliggend veld (Algemene voorzieningen)

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die binnen de gehele gemeente beschikbaar worden gesteld voor mensen die dat nodig hebben.

Maatwerkvoorzieningen

Maatwerkvoorzieningen zijn voorzieningen en hulpvormen die op de leefsituatie en gezondheid van de persoon zijn afgestemd.

Vervoersvoorzieningen

Vervoersvoorzieningen worden verstrekt zodat burgers weer in staat worden gesteld om zich te verplaatsen en zo kunnen deelnemen aan de samenleving. Je kunt dan denken aan. Hiertoe behoren ook zaken die indirect te maken hebben met de vervoersvoorziening.

Jeugd

Jeugdzorg is de verzamelnaam voor jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugd reclassering. Onder jeugdzorg vlakt dus de beleidsnota en de uitvoeringsregels. Hieronder een indicatie van onderwerpen die onder de werkgroep Jeugd vallen.

Samen met de gemeenten Houten, Nieuwegein, Lopik en IJsselstein sluiten we contracten af met jeugdhulp aanbieders in de regio Lekstroom: GGZ (geestelijke gezondheidszorg), J&O (jeugd en opvoedhulp), KmB (kinderen met een beperking). We worden op bovenregionaal niveau subsidieafspraken gemaakt met Veilig Thuis en de jeugdbescherming, ondergebracht bij Samen Veilig Midden Nederland (samen met de 26 Utrechtse gemeenten). Sommige zorg, zeer schaarse, hoog-specialistische, dure zorg wordt landelijk ingekocht (denk aan behandeling van eetstoornissen).

Jeugdhulp aan huis

Bij ambulante jeugdhulp ontvangt u hulp als er problemen zijn in het gezin. Bijvoorbeeld als er ruzie is tussen kinderen en ouders. Of als kinderen spijbelen of licht depressief zijn. Uw kind blijft thuis wonen en krijgt hulp van een instelling in de buurt. Soms krijgt uw kind thuis hulp.

Jeugd-GGZ

De jeugd-GGZ (geestelijke gezondheidszorg) biedt hulp aan kinderen en jongeren met psychische problemen, zoals angsten en piekeren. Voor hulp is een verwijzing nodig van een deskundige in dienst van (of namens) de gemeente, zoals het lokale (wijk)team of het Centrum voor Jeugd en Gezin;

Verblijf in een jeugdinstelling

Bij deze vorm van jeugdhulp verblijven jeugdigen op vrijwillige of gedwongen basis, (tijdelijk) in een jeugdinstelling. Het gaat om jeugdigen met uiteenlopende problemen. Zoals: psychische problemen; emotionele problemen; gedragsproblemen; leerproblemen; slechte relatie met ouders; problemen op school of met werk; moeilijkheden om vrienden te maken.

Pleegzorg

Bij pleegzorg nemen pleegouders (tijdelijk) de opvoeding en verzorging van een kind op zich. Eigen familie en bekenden kunnen een kind ook opvangen. Deze vrijwillige pleegzorg komt tot stand in overleg tussen ouders, het kind en hulpverleners. De gemeente moet dit goedkeuren.

Gezinshuis

Kinderen tot 21 jaar met zware problemen kunnen in het gezin van een hulpverlener gaan wonen. Dit heet een gezinshuis. Het kind kan dan dag en nacht zorg krijgen van een jeugdhulpverlener.

Gesloten jeugdhulp bij ernstige problemen

JeugdzorgPlus is hulp voor jongeren met ernstige (gedrags)problemen. Zij hebben bescherming nodig tegen zichzelf of tegen anderen. Voor verblijf in de JeugdzorgPlus is een 'machtiging gesloten jeugdhulp' nodig van de kinderrechter.

Jeugdhulp (jeugdzorg) aanvragen

Voor jeugdhulp en ondersteuning bij opvoeding van uw kinderen, neemt u contact op met uw gemeente. Hoe de jeugdhulp georganiseerd is, kan per gemeente verschillen.

Ondertoezichtstelling en voogdij

Ondertoezichtstelling en voogdij zijn jeugdbeschermingsmaatregelen. Deze maatregelen zijn alleen mogelijk na een onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming en een beslissing van de kinderrechter. Een gecertificeerde instelling voert de maatregel uit.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is begeleiding voor jongeren die een proces-verbaal hebben gehad van de politie of leerplichtambtenaar. Zij krijgen een persoonlijk begeleidingsplan. Alleen kinderrechters, het openbaar ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en de justitiële jeugdinrichtingen kunnen jeugdreclassering opleggen. Gecertificeerde instellingen voeren de jeugdreclassering uit.

Naast al deze specialistisch jeugdzorg is het werkterrein Jeugd breder en gaat ook over onderwijs, kinderopvang, preventie, opgroeien in de VHL, Veilig thuis, enz. Onze focus richt vooral op Jeugd Onderwijs en Gezondheid Veiligheid en op Veilig Opgroeien in de VHL. Onverlet de wachtlijsten in de jeugdhulpverlening

Participatie

Het uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen deelneemt (participeert) aan de samenleving en zoveel mogelijk in het eigen onderhoud voorziet. Het voornaamste doel van de Participatiewet is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden of te ondersteunen bij het werk. Hierbij gaat de voorkeur uit naar betaald werk, maar als dit niet mogelijk is, kan het ook gaan om vrijwilligerswerk.

Het tweede doel van de Participatiewet is zorgen dat iedereen een inkomen heeft, ook mensen die niet in staat zijn in het eigen levensonderhoud te voorzien. De Participatiewet geeft een (aanvulling op het) inkomen tot het toepasselijke "sociaal minimum". Er bestaat alleen recht op een bijstandsuitkering (sociale bijstand) voor zover er geen andere, voordriggende, wettelijke regeling is. De bijstand is namelijk het laatste vangnet. De Participatiewet vervangt de oude bijstandswet en is onderverdeeld in werk en inkomen, d.w.z. de bijstandswet, de IOAW en IOAZ, de nieuwe WAJONG en de nieuwe Sociale Werkvoorziening.

De schulddienstverlening is door de gemeente belegd bij Avres, die hierbij ook lokale instellingen aanstuurt. Schulddienst valt ook onder de werkzaamheden van participatie. Ook het "oude beschut werken" is belegd bij Avres en gedeeltelijk bij WIL. We zoeken daarbij nadrukkelijk naar een evenwicht tussen de taken en verantwoordelijkheden bij AVRES en de beleidskaders en uitvoeringsregels die de gemeente vaststelt.

De gemeenteraad heeft hiervoor onder andere de volgende verordeningen vast te stellen

- een re-integratieverordening;
- een verordening tegenprestatie ;
- een maatregelverordening;
- een fraude- of handhavingsverordening;
- een verordening cliëntenparticipatie;
- verordeningen inkomenstoeslag en studietoeslag;
- armoede en schuld, werk en inkomen en inburgering vallen onder participatie;
- regeling (nieuwe) sociale werkvoorziening, Wajong en (nieuwe en oude regelingen) beschut werken.

De gemeente stelt in principe geen beleidskaders of uitvoeringsregels meer vast, omdat Avres die als gedelegeerde taak uitvoert. Daarmee is de cliëntenraad als adviesorgaan aan zet. Uiteraard wel met de

restrictie dat zaken die het gemeentelijke beleidsveld raken aan de ASD zijn (zoals het actieplan armoede en schulden) en dat de ASD goed op de hoogte wordt gehouden over besluiten die onder Avres vallen.

SMA

Met de invoering van de Participatiewet, de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet per 1 januari 2015 en de nieuwe Wet inburgering per 1 juli 2021, is het sociaal domein een groot en belangrijk domein binnen het takenpakket van gemeenten. De onderdelen WMO, Jeugdzorg en Participatie zijn hiervoor beschreven. Integrale aanpak is noodzakelijk. De **Sociaal Maatschappelijke Agenda** gaat over iedereen die woont, werkt, leert, leeft en recreëert in de gemeente Vijfheerenlanden, van jong tot oud. Er blijven nog vele onderwerpen over die niet eenduidig kunnen worden ingebracht bij de eerder genoemde aandachtsgebieden.

Te denken valt daarbij aan:

- Gezondheid
- Mobiliteit
- Sociale veiligheid,
- Eenzaamheid (in relatie tot vrijwilligerswerk)
- Wonen (basis is huisvestingsverordening),
- Begeleid wonen Wonen
- Vrijwilligerswerk
- Regionalisering
- Wijken- en dorpen
- Verkeer
- Preventie
- Niet advies plichtige onderwerpen (de gemeente komt nog met een prioriteitenlijst)

